

Ілюстрована Шевченківська Бібліотека

№ 14.

Москалева Криниця.

З 1 малюнком і портретом

Накладом „Канадйского Фармера“

852 MAIN STREET,

WINNIPEG, CANADA

Ілюстрована Шевченківська Бібліотека
№ 14.

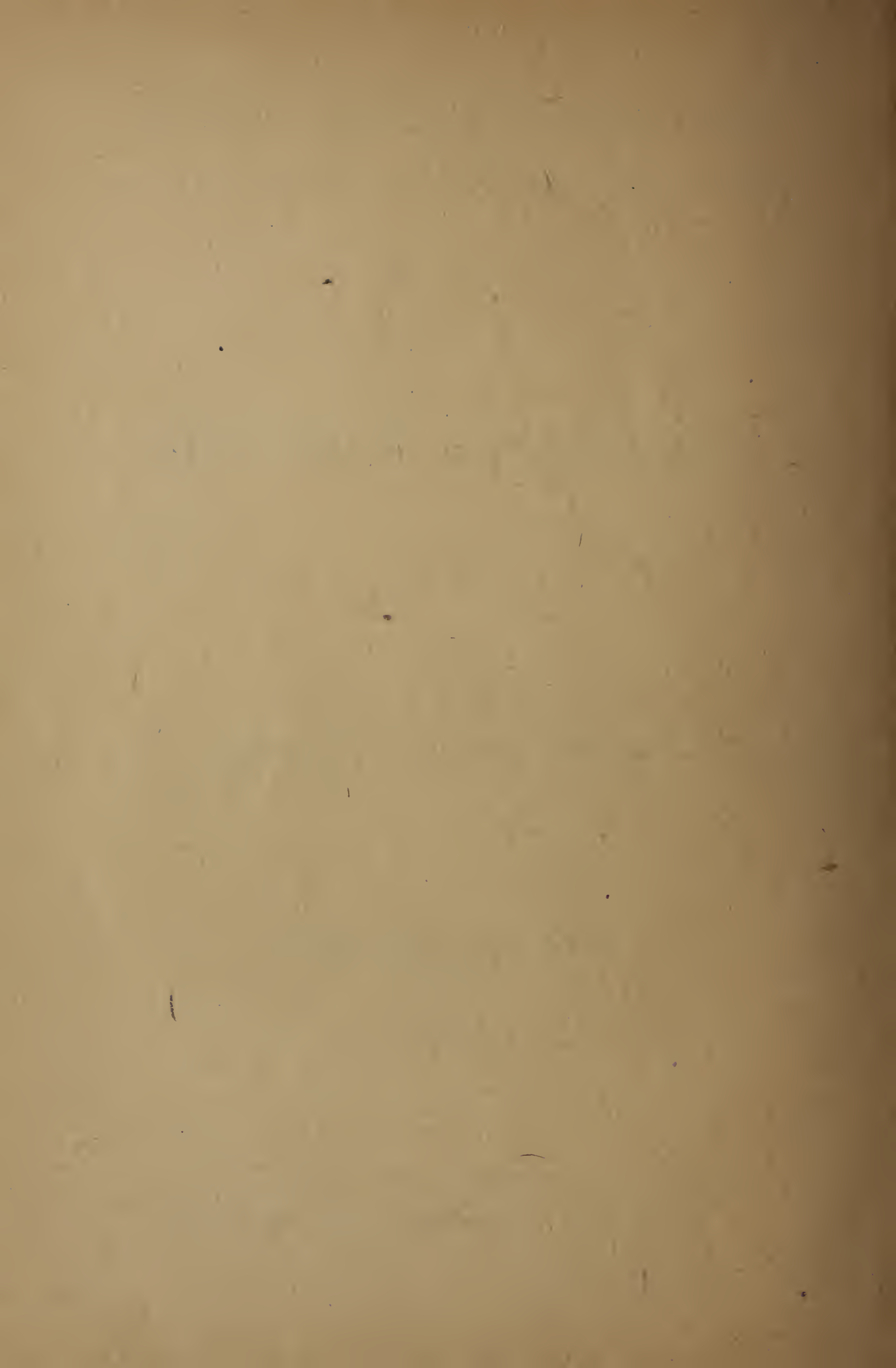
Москалева Криниця.

З 1 малюнком і портретом.

Накладом „Канадійского Фармера.”
852 Main Street, Winnipeg, Canada.

M. Weber R.

891.79

S 55

Отто

Москалева криниця.

(По першому рукопису.)

„Не варт, їй-Богу, жить на сьвітї!...”
— „То йди топись!” — „А жінка, діти?”
— „Отто-ж то бачиш, не бреши!

А сядь лишень та напиши
Отсю бувальщину! то може
Інако скажете, небоже.

Пиши оттак: Було
Село...

Та, щоб не лізти на чужину,
Пиши: у нас на Україні.

А в тім селї вдова жила,
А у вдови дочка була
І син семилїток.

Добро мавши діток
У розкоші, — хвалиш Бога;

А вдові убогій
Мабуть не до його

Бо залили за шкуру сала.

Трохи не пропала:

Думала в черниці,

Або йти топить ся, —

Так жаль маленьких діток стало:

Звичайне мати, що й казать!

Та може снів ся таки й зять,

Бо вже Катруся підростала:

Чи вже їй вік продівувать,

Зносити брівоньки ні-за-що?...

Ні, дівонька вона не та!

„Таки-ж у тім селі трудящий
(Бо всюди сироти — ледащо)
У наймах виріс сирота,
Неначе батькова дитина.

То сьак, то так,
Придбав сірома грошенят,
Одежу справив, жупанину,
Та ні відсіль і ні відтіль,
На ту сирітську копійчину,
Купив садочок і хатину;
Подякував за хліб, за сіль
І за науку добрим людям,
Та до вдовівни на-впростець
Шелесть за рушниками!
Не торгувались з старостами
(Як те буває меж панами),
Не торгувавсь і пан-отець,
Усім на диво та на чудо!
За три копи звінчав у будень...

„Просохла очи у вдови.
Оттак-то, друже мій, живи, —
То й весело на сьвіті буде,
І буде варт на сьвіті жить,
Як мати-меш кого любить.
Хоч кажуть от-ще що, небоже:
„Себе люби, то й Бог поможе!”
А доведеть-ся умирать?
Здихать над грішми? Ні, небоже!
Любов — Господня благодать!
Люби ж, мій друже, жінку, діток,
Діли з убогим заробіток,
То легше буде й зароблять!
Спочинем трохи, поговорим...
Що? ярина ще не зійшла?”

2. — „Та де та ярина взялась?!
У мене ще на жито орють.
Оттим-то й ба, що живете
Відколи, дядьку, а не чули;
А може й чули, та забули:
Журнал дрюкують...”

1. — „Те! те! те!”
2. — „Та що ви думаєте, польський,
Або „Хазяїн” той московський?
Не та ловись! журнал „Ревю”!
Чи те „Ля-мод”, купив для Паші
Торік в Ромні...”
1. — (Нишком.) „Так от-як наші!
Не чув, як на сьвіті живу!...”
2. — „У самому тому журналі
Моя Пашета начитала,
Як Німці сїяли траву,
А потім вижали серпами!
І все написано стихами,
Та не такими, як у нас...”
1. — „Як-би ти, брате, свині пас,
За слово вибачай...”
2. — (Мов не чує.) „Гей, хлопче!
(Ходить, посвистує, а потім співає:)
„Хлопче, молодче,
З карими очима!
На-що тобі жінка?
Камінь за плечима!”
1. — „Та годі вже тобі співать.”
2. — „Що? може хочете кінчать?
А я, признать ся, думав теє...”
1. — „А я так думаю инеє,
Що випемо, та поснемо,
А там і ладу не дамо;
Сїдай лиш, та пиши, небоже,
Та кончимо, як Бог поможе!”

(II).

„Одружились небожата,
Дивувались люде:
Як-то вони, ті сироти,
Жить на сьвіті будуть?
Минає рік, минув другий,

Знову дивувались:
Де в тих сиріт безталанних
Добро теє бралось?
І в коморі, і на дворі,
На току й на ниві,
І діточки, як квіточки,
Й самі чорнобриві:
У жупанах похожають,
Старців закликають
На обіди, а багаті —
То й так не минають.
Не минали себелюби,
Та все жалкували,
Що сироти таким добром
Старців годували:
„Коли гниє, то спродали б:
Адже-ж у їх діти!...”
Ось слухай же, що то роблять
Заздрощі на сьвіті
І ненатля голодная!
Ходили, ходили,
Поки в-ночі, жалкуючи,
Хату запалили.

Нехай би вже були непевні
Які вельможі просьвіщенні:
То і не жаль було б; чи так?
А то сірісінький сіряк
Оттак лютує! — Тяжко, брате,
Людей на старість розпізнати,
А ще гірше — з-за молоду
Гадину кохати.
Очарує зміїними
Карими очима...
А пек тобі! забув, дурню,
Що смерть за плечима?

„До стебла все погоріло,
І діти згоріли,
А сусіди, і багаті
І вбогі, раділи.
Багатії, бач, раділи,
Що багатчі стали,

А вбогії тому раді,
Що з ними зрівнялись!
Посходились жалкувати,
Жалю завдавати,
„Шкода, шкода! як-би знатьтя,
Копійчину б дбати,
То все б таки воно не так...
А що пак, Максиме?
(Бо його Максимом звали)
Попродай скотину,
Та ходи до мене в найми:
Що буде, те й буде!
Будем знов чумакувати,
Поки вийдем в люди,
А там знову...” Подякував
Максим за пораду.
— „Побачу ще, як там буде;
Коли не дам ради,
То тогді вже певне треба
Іти в найми знову.
Де то моя Катерина,
Моя чорноброва?!...
Вона мене все радила,
І тепер порадить...”
Та остання ся рада
На віки завадить.
Воли твої і корови
Разом поздихали,
А Катруся з москалями
Десь помандрувала.”

(III.)

„Тепер оттак пиши, небоже:
Максим подумав, пожурился,
А потім Богу помолив ся,
Промовив двічі: „Боже, Боже!”
Та й більш нічого.

Од цариці
Прийшов указ лоби голить.
„Не дав вдовиці утопить ся,
Не дам же й з торбою ходити!”

Сказав Максим, і ґрунт покинув,
Бо вдовиного, бачиш, сина
В прийом громада повезла.
Такі то темнії діла
Творють ся нишком на сїм сьвіті!
А вас, письменних, треба б бити,
Щоб не кричали: „ах, ах, ах!
Не варт, не варт на сьвіті жити!”
А чом пак темні не кричать?...”

2. — „Хиба-ж живуть вони і знають,
Як ви сказали, благодать,
Любов?...”

1. — „Що, що? не дочуваю!...”

2. — „Вони, кажу вам, прозябають,
Або, по вашому, ростуть,
Як та капуста на городі.”

1. — „Оттак, по вашому; ну, годі-ж!
Нехай собі і не живуть...
А все, скажу таки: як хочеш,
А ви їм жить не даєте,
Бо ви для себе живете.
Заплющивши письменні очи.”

2. — „Отже як будем так писать,
То ми й до вечера не кончим.
Ну, де той безталанний зять?”

1. — „Вернувсь вдовиченко до дому,
А зять пішов у москалі;
Не жаль було його нікому,
Та ще й сьміялись у селі!

Отже, далєбі, не знаю,
Чи вона верталась,
Катєрина, до матери,
Чи такі пропала?
Була чутка, що стрижену
В Умані водили
По улицях: украла щось, —
Потім утопилась.
Та все-то те, — знаєш, люде
Втоплять і задушать;

А може то така правда,
Як на вербі груші.
Знаю тільки, що про неї
І пісню проклали.
Я чув тогді, на досьвітках
Дівчата співали:
„Шелесть, шелесть по дубині,
Шапки хлопці погубили;
Тільки наймит не згубив,
Удовівну полюбив...”
Соромітна... нехай їй лихо!

(IV.)

„Минали літа тихо-тихо
(Оттак пиши), і за гріхи
Зарались Господом Ляхи,
І пугав Пугач над Уралом.
Пііти в одах вихваляли
Войну й царицю, — тільки ми
Сиділи нишком, слава Богу!

Після великої зими
Вернув ся і Максим безногий:
В поході, каже, загубив,
Та срібний хрестик заробив.
Чого він придибав? нема в його хати,
Ні сестри, ні брата, нікого нема.
Чого-ж він приплентавсь? а хто його зна!
Чи чув ти, що кажуть: легше умирати
Хоть на пожарині в своїй стороні,
Ніж в чужій в палатах! Чи чув ти? ба ні!”

2. — „Ей, дядечку! швидче будемо писати,
Бо хочеть-ся спати і вам, і мені.”

1. — „Зажурились москаль каліка:
Де йому подітись?
Вдовиченко в пікінерах,
Вдова на тім сьвіті!
До кого-ж він прихилить ся?
Де перезимує?”

Уже осінь; незабаром
Зима залютує.
Нема йому в світі долі:
Полинула в поле...
Попросив ся зимувати
До дяка у школу,
Бо таки й письма, спасибі,
Москалі навчили.
І в косі був, бо й москалі
Тоді, бач, носили
Сиві коси з кучерями
Усі до одного —
І борошном посипали,
Бог їх зна, длячого?
Максим таки, як письменний,
Було помагає
І на клирасі дякові,
І псалтир читає
Над покойними, й хавтури
З школярами носить,
А в Пилипівку сірома
Христа-ради просить.

„Нічого, знай своє пиши,
Та перед людьми не бреші!
Хоч-би тобі лихе слово
Почув хто од його!
І талан і безталанья —
Все, каже, од Бога.
Ані охне, ні заплаче,
Неначе дитина.
І собаки не кусали
Москаля Максима.
А в неділю або в свято
Мов причепурить ся,
Шкандибає на вдовину
Пустку подивить ся.
Сяде собі у садочку,
І вдову згадає,
І за її грішну душу
Псалтир прочитає.
Катерину „о здоровії”

Москаля вже неживого
Найшли в балці діти

Тихенько помяне,
Утре сльози: „все од Бога!”
Й веселенький стане.
А в Петрівку і в Спасівку
Не спочине в школі,
Бере заступ і лопату,
Шкандибає в поле.
І край шляху, при долині —
Отже не вгадаєш,
Що каліка виробляє?
Криницю копає!
Та й викопав. На те літо
Криницю сьвятили —
На самого Маковія,
І дуб посадили
На прикмету проїзжачим;
А на друге літо
Москаля вже неживого
Найшли в балці діти
Коло самої криниці:
Вийшов подивить ся
Остатній раз сіромаха
На свою криницю.

„Громадою при долині
Його поховали,
І долину і криницю
На пам'ять назвали
Москалевою. На Спаса,
Або Маковія
І досі там воду сьвятять,
І дуб зеленіє.
Хто йде, їде, не минають
Зеленого дуба:
В холодочку посідають
Та тихо, та любо,
Пючи воду погожую,
Згадують Максима...

Оттак живіть, недоуки!
То й жить не остине.”

1847.

Орська кріпость.

МОСКАЛЕВА КРИНИЦЯ.

(Я. Г. Кухаренкові на память 7. цвітня 1857. р.)

Не на Вкраїні, а далеко,
Аж за Уралом, за Елеком,
Старий недобиток варнак
Мені розказував оттак
Про сю криницю москалеву;
А я, сумуючи, списав,
Та ритму нищечком додав,
Та невеличку і дешеvu
(Звичайне, крадене!) зобгав
Тобі поему на спомини,
Мій друже щирій, мій єдиний!

I.

Після Великої зими,
За Катерини за цариці,
Москаль ту викопав криницю;
А як він викопав, то ми
Отсе й розкажемо в пригоді,
А ви записуйте! Не шкодить
Такую річ і записать,
Бо се не казка, а билиця,
Або бувальщина, сказать.

Оттак пишть: була криниця...
Ні, не криниця, а село —
Пишть! — давно колись було
Межи садами, при долині,
Таки у нас, на Україні,
Було те божеє село.
В селі тому вдова жила,
А у вдови дочка росла
І син малоліток.
Добре мати діток
Багатому: хвалить Бога
В розкошах; а вбогій
Вдові не до того
(Бо залили за шкуру сала,

Трохи не пропала) —
Думала іти в черниці,
Або утопить ся.

Так жаль маленьких діток стало
(Звичайне, мати! що й казати!),
Та може ждав ся таки й зять,
Бо вже Катруся підростала
(Катрусею вдовівна звалась) —
Чи вік же їй продівувать,
Зносити брівоньки ні-за-що?
Хиба за те, що сирота?
А краса-то, краса!
Мій Боже милий! А трудяще,
А чепурне, та роботяще,
Та тихе. Бач, і сирота,
А всім була на-вдивовижу.
Бувало, вигляне із хижі,
Як тая квіточка з роси,
Як тее сонечко з-за хмари:
Весь похолону, неживий
Стою, бувало...

Ані кара,
Ані муки, ні кайдани,
Ніже літа, сину,
Тії сили не втомили.
Оттак і загину,
Так і згину. Бо диви ся:
Смерти сподіваюсь,
А ридаю, мов дитина,
Як я нагадаю
Катерину. Слухай, сину,
Мій друже єдиний!
Слухай добре, та записуй,
Та на Україні,
Як Бог тебе допровадить,
То розкажи, сину,
Що ти бачив дівола
Своїми очима!...

II.

Так, бачиш, дівонька отта
Росла собі; і роботящий

(Бо всюди сироти — ледащо)
У наймах виріс сирота,
Неначе батькова дитина.
Отто-ж той самий сиротина
У наймах, сяк собі то так,
Придбав сірома грошенят,
Одежу справив, жупанину,
Та ні відсіль і ні відтіль
Купив садочок і хатину;
Подякував за хліб, за сіль
І за науку добрим людям,
Та до вдовівни на-впростець
Шелесть за рушниками.
Не торгувались з старостами,
Як те бува з багатирями.
Не торгувавсь і пан-отець
(На диво людям та на чудо!) :
За три копи звінчав у будень,
Без пихи, так, як довелось...
Оттут-то, голубе мій сизий,
Оттут-то й лихо почалось.

III.

Уже, либонь після Покрови,
Вертав ся з Дону я, та знову
(Бо я вже двічі посилав
До дівчини за рушниками)
Послать і в-третє міркував, —
Та з чумаками, та з волами
Як-раз в неділю на весільле
До удовівни причвалав.
Пропало, все добро пропало,
Ані щітинки не зосталось!...
Пропа в і я, та не в шинку,
А на „кобилі”... На віку
Всі люде бачать лихо, сину;
Але такого, мій єдиний,
Такого лютого ніхто,
Ніхто і з-далека не бачив,
Як я, лукавий! А тим часом
Просохли очи у вдови;
Неначе в Бога за дверима,

У зятя та в сина
Стара собі спочиває,
А на Катерину,
На дитя своє єдине,
Тільки поглядає.
А я в шинку з п'яницями
Душу пропиваю, —
Та й пропив! Запродав душу,
І душу і тіло:
Тіло катові, а душу...
О Боже мій милий!
Хотіло ся б жить на сьвіті,
Та ба! треба вчитись,
Ще з-малечку треба вчитись,
Як на сьвіті жити,
А то бити-муть, та й дуже!...
Не знаю, мій друже,
Чи сатана лихо коїв,
Чи я занедужав,
Чи то мене злая доля
Привела до того!
Таки й досі ще не знаю,
Не знаю нічого;
Знаю тільки, що тверезий
(Бо вже ані вина,
Ні меди, ні оковита
Не пили ся, сину!)...
Оттаке-то сподіялось!
Вмер батько і мати,
Чужі люде поховали,
А я, мов проклятий
Той Іуда, одринутий
І людьми і Богом,
Тиняю ся, ховаю ся, —
І дійшло до того,
Що я, в-ночі підкравши ся,
Максимову хату
(Бо його Максимом звали,
Вдовиного зятя)
Запалив! Згоріла хата,
А душа проклята
Не згоріла; моя душа,

Мій друже, мій брате,
Не згоріла, а осталась,
Тліє, й досі тліє.
І коли вона зотліє,
Коли одпочине?
Сьвятий знає...

IV.

З переляку
Вмерла Катерина;
А Максим на пожарище
Та на попелище
Подивив ся: нема ради!
Тільки вітер свище
У димарі та в комині...
Що тут в сьвіті діять?
І що тепер йому почати?
Подумавши, перехрестивсь
Та й знов пішов у наймити
Голодні злидні годувати.
Вдова осталась не сама,
А з сином парубком; женити
Його збиралась в осени.
Аж гульк! од матушки-цариці,
Таки із самої столиці,
Прийшов указ — лоби голити;
Се в перший раз такий указ
Прийшов з Московщини до нас,
Бо на Вкраїні в нас бувало
У козаки охочі йшли,
А в пікинєри вербували,
Та теж охочих. На селі
Зібрала ся громада радить,
Кого голить у москалі.

Порадили громадою,
Та сучого сина,
Вдовиченка ледащицю,
Забили в скрепицю,
Та й повезли до прийому.
Он-яке творить ся

На сїм сьвітї, яка правда
У людей, мій сину!...
Така й досї, я думаю,
В нас на Україні;
Та другої і не буде
В невольниках-людях.

V.

„Нї вже,” каже, „добрі люде,
Не так воно буде,
Оттак хиба!” Максим каже:
„Які з мене люде
У наймитах! Іду служить:
Нехай,” каже, „вдовин син
Та не стане під аршин,
А я стану.”

Із прийому
Вернув ся до дому,
До матери вдовиченко;
А Максим з прийому
Пішов собі у Москалі,
Помолившись Богу.
Менї полегшало, — а з чого,
З чого полегшало менї?
З того, що ворога не стало...
Якого-ж ворога, мій Боже!
Моя пекельная душа
Кого бояла ся? Максима!
Нї, не Максима, а когось,
Когось бояла ся проклята:
Люциперові служила
Та його й страшилась!

VI.

Через год отто, й велика
Зима наступила;
До зеленої неділі
В байраках білили
Сніги білі, — тогді-ж отто

І Очаков брали
Москалі, а Запороже
Перше зруйнували.
Розбрело ся товариство...
А що то за люде
Були тії Запорожці!
Не було й не буде
Таких людей!

Під Очаков

Погнали й Максима;
Там-то його скалічено,
Та й на Україну
Повернено з одставкою.
Бачиш, праву ногу,
Чи то ліву, підстрелено.
Мені не до того
Було тогді: знову люта
Гадина впила ся
В саме серце, кругом його
Тричи обвила ся,
Як той Ирод. Що тут робить?
Не дам собі ради;
А Максимові кривому
Нічого не вадить:
Шкандибає на милиці,
І гадки не має;
А в неділеньку сьвятую
Мундир надіває,
І медаль і хрест причепить,
І заплете косу
Та ще й борошном посипле...
(Я не знаю й досі,
На-що воно москалі ті
Коси заплітали,
Мов дівчата, та сьвятеє
Борошно псували?
На іграшку, я думаю,
Так собі, аби-то!)
Отто-ж було, мов генерал,
Максим сановито
Прибереть-ся у неділю,

Та й пошкандибає
У храм божий; на криласі
Стане та й співає
З дяком таки, а то возьме
Та ще й прочитає
Апостола серед церкви
(Вивчив ся читати
У москалях). Непевний був
Максим оттой, брате,
А трудящий, роботящий,
Та тихий до того,
Та ласкавий. Було тобі
Ніже а нікого
Не зачепить ніже ділом,
Ніже яким словом.
„І талан і безталанье —
Все”, каже, „од Бога,
Вседержителя сьвятого,
А більш ні од кого.”
Преблагий був муж на сьвіті
Максим оттой, сину;
А я, а я — не вимовлю,
Моя ти дитино! —
Я... вбив його!... Постривай лиш,
Трохи одпочину,
Та тогді...

VII.

Так ти кажеш,
Що бачив криницю
Москалеву? що ще й досі
Беруть з неї воду?
І хрест, кажеш, коло шляху
І досі Господній
Стоїть собі на роздольлі...
А не розказали
Тобі люде там нічого?
Вже повимирали
Тії люде, мої сьвідки,
Праведнії люде;

А я й досі караю ся,
І каратись буду
Й на тім сьвіті...

Ось послухай,
Доводить до чого
Сатана той душу нашу:
Як не схаменеть-ся
Та до Бога не вернеть-ся,
То так і ввіпеть-ся
Пазурами в саме серце...
Ось слухай же, сину,
Про Максима праведного!
Було не спочине
Ніколи він, а в неділю,
Або в яке сьвято,
Бере сьвятий псалтир в руки
Та й іде читати
У садочок (у садочку
Там, у холодочку,
Катерину поховали)...
Отто-ж у садочку
За упокой душі її
Псалтир прочитає;
Потім собі тихисенько,
Тихо заспіває
„Со сьвятими”, та й заплаче,
А потім помяне
„О здорові” тещу з сином, —
І веселий стане.
„Все од Бога,” скаже собі:
„Треба вік дожити!”
Оттакий-то муж праведний
Був він на сім сьвіті.
А у будень, то він тобі
Не посидить в хаті,
Все нишпорить по надвірю.
„Треба работати!”
Було скаже по-московськи:
„А то, лежа в хаті,
Ще опухнеш.” Та взяв якось
Заступ і лопату,

Та й пішов собі у поле
Криницю копати.
„Нехай,” каже, „колись люде
Будуть воду пити,
Та за мою грішну душу
Господа молити.”
Вийшов в поле, геть од шляху
У балку спустив ся,
Та й викопав при долині
Глибоку криницю
(Не сам один: талокою
Йому помагали
Й добрі люде приходили
Криницю копати).
І виложив цямриною,
І над шляхом в полі
Височезний хрест поставив:
Зо всього роздольля
Широкого було видно;
Се, бачиш, длятого,
Щоб знать було, що криниця
Єсть коло дороги,
Щоб заходили з криниці
Люде воду пити,
Та за того, що викопав,
Богу помолитись.

VIII.

А тепер уже — он бачиш,
Доходить до чого?
Що я стратить наміряюсь
Максима сьвятого...
Оттаке-то! А за віщо?
За те, за що Каїн
Убив брата праведного
У сьвітлому раї.
Чи то було у неділю,
Чи в якеє сьвято
(Слухай, сину, як навчає
Сатана проклятий!) :
„Ходім,” кажу, „Уласович,

На твою криницю
Подивитись!" — „Добре," каже:
„Ходімо напий ся
Води з неї погожої."
Та й пішли обое,
І відерце і віжечки
Понесли з собою.
От приходим до криниці —
Я перш подивив ся,
Чи глибока. „Власовичу!"
Кажу: „потруди ся
Води достать, я не вмію."
Він і нахилив ся,
Опускаючи відерце;
А я... я за ноги
Вхопив його, та й укинув
Максима сьвятого
У криницю...

Оттаке-то
Сотворив я, сину!
Такого ще не творилось
В нас на Україні,
Та й ніколи на створить ся
На всім сьвіті, брате!
Всюди люде, а я один —
Діявол проклятий!...

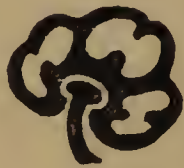
ІХ.

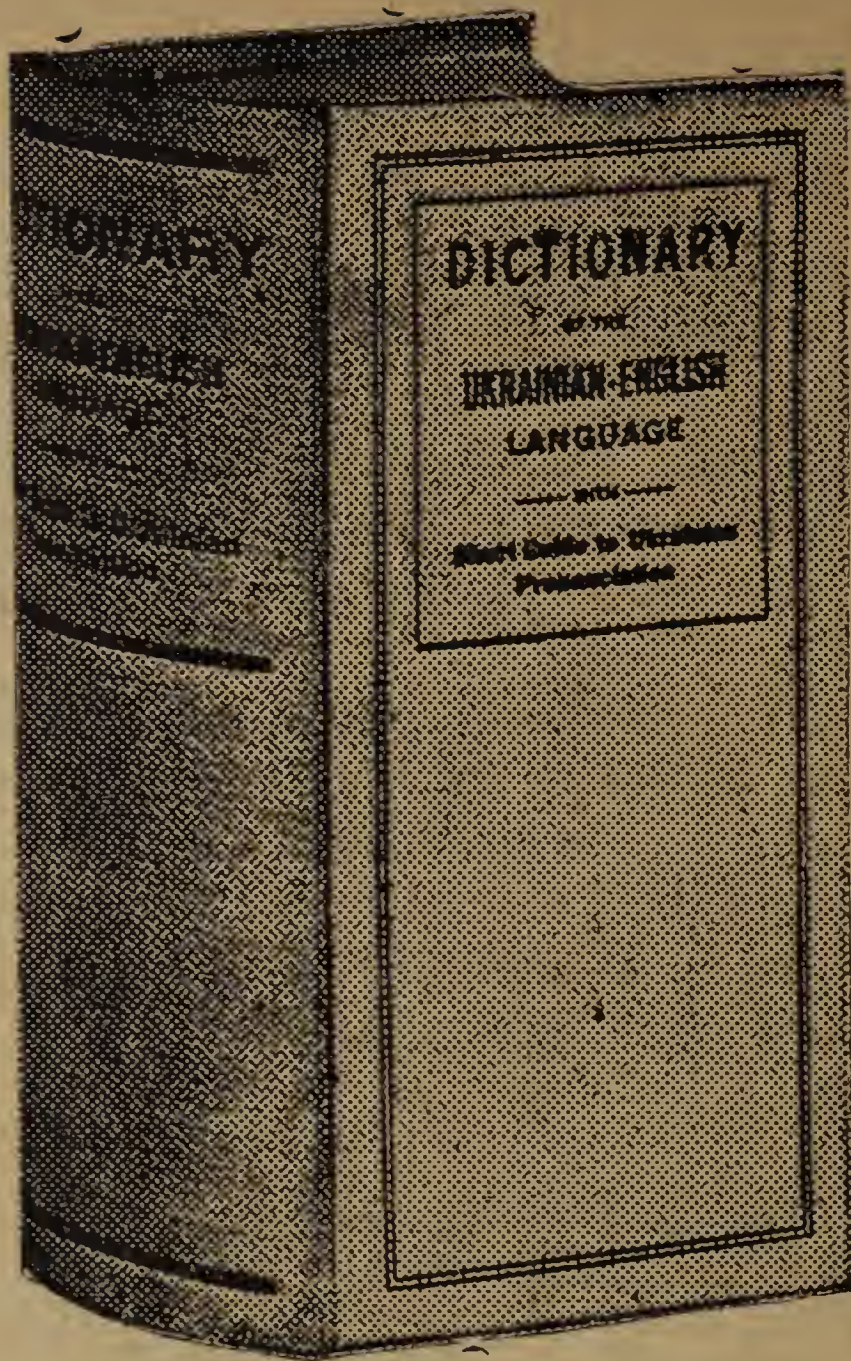
Через тиждень вже витягли
Максима з криниці,
Та у балці й поховали;
Чималу каплицю
Поставили громадою,
А його криницю
Москалевою назвали...

От тобі й билиця
Про криницю москалеву,
Страшная билиця.

А я.. пішов у гайдамаки
Та на Сибірі й опинивсь
(Бо тут Сибір була колись),
І пропадаю, мов собака,
Мов той Іуда... Помолись
За мене Богу, мій ти сину,
На тій преславній Україні,
На тій веселій стороні —
Чи не полегшає мені?...

Новопетровський форт, 16. V. 1857

ПЕРШИЙ І ОДИНОКИЙ ТОГО РОДА
**УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ
СЛОВАРЕЦЬ**

це обнімає 1600 сторін друку, з повною граматицею, азбукою друкованою і писаною, — і, — що найважніше, — з вимовою англійських слів.

Це є перше таке видане в українській мові.

Словарець сей є конечно потрібний для кожного Українця. Видавництво не жадло висипати суму гроша на те, щоби словар відповідав вимогам нашої суспільности. Щоби скоро знайти потрібне слово, на те є поазбучний режістер так в українській як і англійській часті. Ціна його є \$2.00

Пишіть по катальог книжок і музичних інструментів:

Ruska Knyharnia
848-850 Main St. Winnipeg, Man.

Образи народні.

Нераз вже були на Україні образи українські і картки, але не було ще таких, які власне тепер можна набути

В РУСЬКІЙ КНИГАРНІ.

Гляньмо наперед на образи!

Се два прекрасні, великі образи: ПЕРШИЙ — се славний малюнок українського артиста-маляра п. Івасюка:

ВІЗД БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ДО КИЄВА;

а ДРУГИЙ — се славний малюнок українського артиста-маляра п. Красіцького:

За тими обома образами великий попит був не лише в старім краю, але і в Канаді, і в Америці, одначе тепер з причини війни тяжко їх спровадити зі старого краю. Та удаło ся українському Бюрови в першій американській фірмі в Нью Йорку виконати пречудні репродукції тих образів у такій великості як були в старім краю на найліпшій, тривкій, картоновій папері. Репродукції виконано так званім »світло-друком«, що виглядають наче оригінали.

ВЕЛИЧИНА ОБРАЗІВ ТАКА: високі на 28 цалів, а довгі на 22 цалі.

**ЦІНА (ВЖЕ З ПЕРЕСИЛКОЮ) ЗА ОДИН ОБРАЗ \$1.50;
ЗА ДВА ОБРАЗИ \$2.50.**

Сі образи можуть бути прикрасою галі і приватних кімнат. Надають ся навіть до прикрас галі підчас концертів і свят Шевченківських.

Тарас Шевченко	50ц.
Іван Франко	50ц.
Богдан Хмельницький	50ц.
Іван Котляревський	50ц.
Михайло Павлик	50ц.
Михайло Павлик	50ц.
Найбільші Сини України	25ц.
Мирослав Січинський	25ц.

Ruska Knyharnia

848-850 Main St.

Winnipeg, Man.

Про полові справи.

Книжочка лікарська котру кождей повинен перечитати і навчитися ся дечого пожиточного для свого життя. — Ся книжка кождому придатна. — Ціна..... 30ц

Порадник Лікарський. — Ціна..... 20ц

З Житя Первісного Чоловіка і Сучасних Дикунів. — В. Лупкевич. — Переклала Олена Охримович-Залізнякєва. — З 23 рисунками в текстї.

Вже сам заголовок книжки каже сподівати ся, що говорить ся там про дуже цікаві річи, бо і хтож не цікавий знати, як жили наші прародичі або й теперішні дикі люди, про яких такі дива кождей чує ще в дитинстві. Книжочка цїлена на тридцять розділів, а в кождім з них говорить ся про якусь иншу сторону життя наших поселенців або теперішних дикунів. До кождого розділу додано кілька образків, які пояснюють ще лїнше то, що написано. — Ціна 25ц

Житє. — Написав Гнат Хоткевич.

Книжочка не велика, написана однак дуже цікаво і легко. — Що таке жите? Питанє легке а так трудно на него відповісти. А прецінь нема місця на землі, де би не було вїякого життя. Чи підете на далеку північ, в царство вічних снігів та ледів, чи до вгорілих під сонцем пустинь полудня, де на тисячі миль нема каплі води, чи підіймете ся на високі, найвиспі на землі гори, чи спустите ся на яку тільки можливо глибину — всюда знайдете жите. — Питанє: що таке жите? — Ціна..... 15ц

Поміж Землею а Небом. — Написав Микола Чайковський.

Автор приступно розвідує про найважнійший здобуток людського розуму, про завойованє людиною воздуха. На вступі дає загальні відносини про лїтанє взагалї: длячого одні сотворіня лїтають а другі нї, про воздух і воздушні тіла, як лїтають птиці, ріжні роди приладів до лїтаня. В кінци говорить про бальони і лїтаки себто машини до лїтаня. Численні ілюстрації улекшуть зрозуміне прочитаного. — Ціна..... 10ц

Важнійші Права Канади. — Зібрані для українських фармерів і робітників. — Ціна..... 35ц

RUSKA KNYHARNIA

848-850 Main St.

Winnipeg, Man.

飼養之方法，其要點如下：
 一、飼料之選擇：應以青飼料為主，如牧草、苜蓿、豆苗等。青飼料之營養豐富，且易於消化。此外，尚應供給適當之精料，如玉米、高粱、豆餅等，以補足能量與蛋白質之不足。
 二、飼料之處理：青飼料應經過適當之處理，如刈割、曬乾、青貯等，以減少其水分，增加其營養價值。精料則應粉碎，以利於消化。
 三、飼料之配給：應根據乳牛之品種、年齡、產乳量及體況，制定適當之飼料配給方案。產乳期之乳牛，應增加精料之供給，以維持其體況及產乳量。
 四、飼料之貯藏：青飼料應貯藏於乾燥、通風、避光之場所，以防止霉變。精料則應貯藏於乾燥、通風之場所，以防止受潮及霉變。
 五、飼料之衛生：飼料在貯藏及配給過程中，應注意衛生，防止污染。飼料桶應定期清洗，並保持乾燥。

繁殖之方法，其要點如下：
 一、配種之選擇：應選擇優良之品種，如荷蘭乳牛、瑞士乳牛等。優良品種之乳牛，產乳量高，體況好，且易於繁殖。
 二、配種之時間：應根據乳牛之發情期，選擇適當之配種時間。通常，乳牛在發情期之第 3 至 5 天，為配種之最佳時機。
 三、配種之方法：應採用人工授精之方法，以確保配種之準確性。人工授精之方法，可分為自然交配及人工授精兩種。自然交配之方法，簡單易行，但易受環境因素之影響。人工授精之方法，可精確控制配種之時間及地點，且可避免疾病之傳播。
 四、配種之記錄：應建立詳細之配種記錄，包括配種日期、配種者、配種地點、配種結果等。配種記錄之建立，有助於分析配種之效果，並為未來之配種工作提供參考。

乳牛之飼養與繁殖，是乳牛生產中至關重要之環節。只有科學合理地進行飼養與繁殖，才能提高乳牛之產乳量及體況，從而提高乳牛生產之效益。在飼養方面，應注意飼料之選擇、處理、配給、貯藏及衛生。在繁殖方面，應注意配種之選擇、時間、方法及記錄。只有將飼養與繁殖兩者相結合，才能實現乳牛生產之可持續發展。

Ілюстрована Шевченківська бібліотека.

1. Причинна. З 2 малюнками і портретом.	14. Москалева кривиця. З 1 малюнком і портр.
2. Катерина. З 3 малюнками і портретом.	15. Варнак. З 1 малюнком і портретом.
3. Тополя. З 1 малюнком і портретом.	16. Титарівна. З 1 малюнком і портретом.
4. Гайдамаки. З 15 малюнками і портретом.	17. Марина. З 1 малюнком і портретом.
5. Черниця Маряна. З 1 малюнком і портретом.	18. Сотник. З 1 малюнком і портретом.
6. Утоплена. З 1 малюнком і портретом.	19. Петрусь. З 1 малюнком і портретом.
7. Гамалія. З 1 малюнком і портретом.	20. Тарасова ніч. — Іван Підкова. — Перебендя. З 2 малюнк. і портрет.
8. Сова. З 1 малюнком і портретом.	21. Русалка. — Як би тобі довело ся. З 2 малюнками і портретом.
9. Єретики або Іван Гус. З 1 малюнком і портр.	22. Назар Стодоля. З 2 малюнками і портретом.
10. Невольник. З 2 малюнками і портретом.	23. Збірник дрібних віршів. З 7 малюнками і портр.
11. Наймичка. З 2 малюнками і портретом.	24. Збірник дрібних віршів про Україну та козацтво. З 4 малюнками і портретом.
12. Відьма. З 1 малюнком і портретом.	
13. Княжна. З 1 малюнком і портретом.	

За всі разом..... \$1.50.

Кождий свідомий Українець повинен знати ІСТОРІЮ СВОГО КРАЮ.

Видавництво »Канад. Фармера« в порозуміню з Руською Книгарнею у Вінніпегу передрукувало старокрасве видане Проф. М. Грушевського

ІЛЮСТРОВАНУ ІСТОРІЮ УКРАЇНИ

в комплекті. Історія є популярна і зрозуміла для кожного. В старім краю випродано два видання, тепер вже час щоби по 4-ох літах появил ся третій наклад. Є се величезна книга, має 516 сторін, 416 образків. — Ціна \$3.00.

Замовленя висілайте на адресу:

Ruska Knyharnia

848-850 Main St.

Winnipeg, Man.

3 0112 077653357